

VSAAN

VERENIGING SOCIALE
ADVOCATUUR NEDERLAND

INFORMATIE VOOR PERS EN PUBLIEK

ZO WORDT RECHT ONMOGELIJK

Burgers mogen geen eigen recht plegen; geweld tegen anderen is een monopolie van de overheid. Daarom moet de overheid ervoor zorgen, dat burgers hun recht kunnen halen. Daarvoor is nodig:

- Een onafhankelijke rechter;
- Een kwalitatief goede advocatuur;
- Geen hoge financiële drempels voor de burger, om toegang te krijgen tot de rechter;
- Gesubsidieerde rechtshulp voor burgers, die geen advocaat kunnen betalen.

Minister Opstelten neemt een aantal maatregelen, dat het stelsel van rechtshulp ondergraaft en het de burger daarom steeds moeilijker maakt zijn recht te halen. Niet alleen de burger die een uitkering of een minimuminkomen heeft; ook mensen met een modaal inkomen en een middeninkomen worden getroffen, soms zelfs harder.

De minister heeft zoveel haast met de bezuinigingen, dat hij weigert om het resultaat van alle maatregelen in hun samenhang te onderzoeken. Ondanks dat de Tweede Kamer daarom vraagt. Maar de Tweede Kamer vangt bot bij Opstelten: eerst bezuinigen, dan pas kijken wat het resultaat daarvan is. Opstelten gooit eerst het kalf in de put om te kijken of het verdrinkt. Hij belooft de put te gaan dempen als het kalf verdronken is, maar wat schiet de burger daarmee op?

Om te kijken hoe de maatregelen uitpakken nemen we als voorbeeld Kees en Marjan: twee getrouwde jonge mensen die allebei een redelijk inkomen hebben, twee kinderen en een allebei een full time baan. Ze hebben een paar jaar geleden een mooi nieuwbouwhuis gekocht. Door de hypotheeklasten en de kosten van de kinderopvang heeft het echtpaar netto tweeduizend euro per maand te besteden. En dan krijgen ze onoverbrugbare meningsverschillen.

DOORLEZEN =>

Het wetsvoorstel verhoging griffierechten

Wat kost de scheiding van Kees en Marjan volgens het nieuwe wetsvoorstel?

Scheiden doet lijden, we doen het allemaal liever niet. Maar soms kan het niet anders. En dan moet scheiden ook gemakkelijk zijn. En te betalen. Wat gaan Kees en Marjan meemaken, bij hun scheiding, als de beleidsvoornemens van de minister werkelijkheid worden?

Ze hebben allebei een inkomen van € 30.000. Daarvan hebben ze hun mooie huis kunnen kopen. Dat huis kunnen ze niet goed verkopen. Marjan hakt de knoop door, en vraagt de echtscheiding aan. Zij komt in aanmerking voor gesubsidieerde rechtsbijstand, en moet een eigen bijdrage van € 775 euro betalen. Ook Kees, die niet wil scheiden en zich verzet, komt in aanmerking voor gesubsidieerde rechtsbijstand omdat hij de hypotheek blijft betalen, en ook hij moet € 775 eigen bijdrage betalen.* Marjan blijft opdraaien voor de kosten van kinderopvang.

Voor haar verzoek echtscheiding betaalt Marjan volgens het nieuwe wetsontwerp Verhoging Griffierechten € 250 griffierecht. Maar Kees moet ook € 250 griffierecht betalen om verweer te kunnen voeren. Nog voor de rechter een blik op hun dossier heeft geworpen, zijn Kees en Marjan elk € 1.025 kwijt, met hun vrij besteedbaar inkomen van € 1.000 per persoon per maand.

Marjan krijgt ouderlijk gezag over de kinderen, het verzoek van Kees om gezamenlijk gezag te krijgen wordt afgewezen. Kees gaat in hoger beroep. Nu moet hij geen € 250, maar € 625 griffierecht betalen. En opnieuw de eigen bijdrage, € 775. Bij elkaar € 1.400. Omdat Kees ook alimentatie moet betalen, heeft hij dat geld niet. Dus hij moet een lening sluiten om zijn recht te kunnen halen.

Hij verliest de zaak, raakt in financiële moeilijkheden en Kees besluit geen alimentatie meer te betalen.

Aan het eind van deze rit zijn Kees en Marjan samen € 4.850 kwijt, € 2.425 per persoon. De minister zegt: mensen moeten zelf hun geschillen oplossen. Of gebruik maken van mediation. Maar soms lukt dat nu eenmaal niet, en daarom moet er rechtspraak zijn die voor Kees en Marjan de knoop doorhakt en die te betalen is. De Nederlandse Orde van Advocaten heeft daarop gewezen. Evenals de Raad van State, die hier geen enkel belang heeft. Maar minister Opstelten meent dat de bezuinigingsdoelstelling zo belangrijk is dat hij kan volharden in zijn voornemens. In goed Nederlands noemen we dat: het kind met het badwater weggoien.

*) vereist voor die € 775 is wel dat Kees en Marjan langs het juridisch loket gaan om een zgn. diagnosedocument te halen, dan krijgen ze € 50 korting. Doen ze dat niet, dan betalen ze € 825.

De minister geeft zelf toe, dat de Wet Verhoging Griffierecht oplevert dat Nederland met de griffierechten bijna het duurst wordt van Europa, en dat dat in strijd kan zijn met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. We zullen dus op de toetsing door het Europees Hof van de Rechten van de mens moeten wachten tot we weten of dat zo is, aldus ook de minister. Maar waarom het zo ver laten komen? Moet Nederland met de begroting zozeer het braafste jongetje van de klas zijn, dat we op het gebied van de mensenrechten worden teruggefloten?

Hoe gaat het verder met Marjan?

Marjan redt het maar net, met haar volledige baan en de zorg voor de kinderen. Dan wordt zij op een dag in haar auto hard van achteren aangereden. Zij krijgt een hersenkneuzing, en deze klap komt zij niet meer te boven. Zij raakt arbeidsongeschikt, en ondanks dat ze maar 25 is ziet het er naar uit dat ze nooit meer zal kunnen werken. De verzekeraar van de automobilist die haar aanreed ontkent glashard dat ze door het ongeluk arbeidsongeschikt is geraakt. De oorzaak van haar arbeidsongeschiktheid is volgens de verzekeraar haar scheiding en het feit dat ze niet met "life events" kan omgaan. Er zit voor Marjan niets anders op dan de verzekeraar te dagvaarden. Haar schade is echter zeer groot: als je de schade tot het 67e levensjaar uitrekent van mensen die op jonge leeftijd helemaal arbeidsongeschikt raken, kom je makkelijk op een miljoen euro als het gaat om mensen die promotie kunnen maken.

Marjan moet € 775 betalen voor eigen bijdrage voor haar advocaat.** Daarnaast moet ze volgens het wetsontwerp Verhoging Griffierechten € 3.750 griffierecht betalen. Waar moet ze dat vandaan halen? Ook weer lenen? De kans is groot dat ze ook nog een paar duizend euro's kwijt is aan medische expertises. Als ze de procedure verliest, moet ze ook nog eens het bedrag van € 7.500 griffierecht betalen dat de verzekeraar heeft moeten betalen om verweer te voeren, en dan nog een deel van de advocaatkosten van de verzekeraar. De teller bij Marjan staat bij verlies bij de Rechtbank al op minstens € 12.025. In hoger beroep gaan bij het Gerechtshof zal ze dan wel uit haar hoofd laten. Want dan moet ze € 9.375 euro griffierecht betalen, en de € 775 voor eigen bijdrage advocaat. En als ze de procedure bij het Gerechtshof ook weer verliest, de griffierechten van de verzekeraar, € 18.750. Bij het Gerechtshof kan ze bij verlies dus ruim € 28.900 kwijt zijn. Als Marjan bij beide instanties verliest, kan ze aan eigen bijdrage advocaat, griffierecht van haarzelf en de tegenpartij exclusief proceskostenveroordeling voor de advocaat van de tegenpartij al € 40.925 kwijt zijn. Wie durft een dergelijk risico aan? Dat is een blokkade voor de toegang tot het recht voor de meeste mensen in Nederland. De minister heeft naar aanleiding van het advies van de Raad van State een hardheidsclausule ingevoegd. Maar de toegang tot het recht moet een recht zijn, en geen gunst.

Het is duidelijk dat mensen niet lichtvaardig moeten gaan procederen, en dat er daarom eigen investering van de rechtzoekende moet zijn. Die bestaat nu al in de vorm van een griffierecht en, bij verlies, veroordeling tot vergoeding van een deel van de proceskosten van de tegenpartij. Maar het wetsvoorstel Verhoging Griffierechten is buiten proportie, en Nederland keert ermee terug naar de Middeleeuwen, toen de toegang tot het recht er alleen voor de heel rijken was.

***) Ook op dit bedrag kan Marjan via het Juridisch Loket € 50 korting krijgen. De eigen bijdragen voor echtscheiding en letselschade verschillen.

De toegevoegde advocaat

Wat verdient de advocaat van Marjan?

De advocaat die Marjan toegevoegd heeft gekregen omdat ze zelf geen advocaat kan betalen, heeft twee zaken van haar: de echtscheidings-/alimentatiezaak en haar letselschadezaak. Voor iedere zaak kan hij een toevoeging aanvragen. Hij krijgt dan per toevoeging een subsidie van € 113 per uur, maar met een maximum van 8 uur; dus € 904. De eigen bijdrage van Ingrid wordt daarvan afgetrokken. Hij komt dus altijd op die € 904. Maar er is een adder onder het gras. Als de advocaat erin slaagt om niet meer dan 8 uur aan een zaak te besteden, komt hij aan het uurtarief van € 113 euro. Maar als hij meer dan 8 uur aan een zaak besteedt, krijgt hij toch niet meer dan de € 904, het is een plafond. Pas als hij 24 uur aan een zaak besteedt, kan hij een aanvraag indienen bij de Raad voor Rechtsbijstand om de zaak aan te merken als een "bewerkelijke zaak". Dan krijgt hij voor de toegekende extra uren na het 24e uur een vergoeding van € 113 per uur. De eerdere uren worden niet extra vergoed, vanaf het 8e uur tot het 24e uur krijgt hij dus niks. Maar ook vanaf het 24e uur loopt het niet soepel: de Raad van Rechtsbijstand wil alleen maar in hele uitzonderlijke gevallen een zaak aanmerken als "bewerkelijke zaak". Het gevolg daarvan is dat in de meeste zaken de advocaat in een gewetensconflict komt als hij meer dan 8 uur aan een zaak moet besteden. Hij loopt een groot risico dat al die uren voor zijn eigen rekening komen, en dat is eerder regel dan uitzondering. Dan komt hij, als de aanvraag "bewerkelijke zaak" door de Raad voor Rechtsbijstand geweigerd wordt, op een bedrag van € 904 gedeeld door 24 uur = € 37,67 per uur. Op een bierviltje valt uit te rekenen dat als een advocaat teveel zaken heeft waarin hij op € 37,67 per uur komt, hij zijn kantoorkosten niet kan betalen, failliet gaat en geschrapt wordt als advocaat; advocaten mogen niet failliet gaan. Een advocaat moet dus goed op zijn tellen passen, en het komt voor dat hij niet de rechtshulp kan verlenen die hij nodig vindt. Dit gewetensconflict is buitengewoon onplezierig voor de advocaat, en voor de cliënt is er uiteraard helemaal een probleem.

Als een advocaat in zijn praktijk een mix heeft van toegevoegde zaken en betalende zaken, kan hij aan een redelijk inkomen komen. Als Ingrid's advocaat haar letselzaak wint, wordt die zaak een betalende zaak. Maar bij de VSAN zijn veel advocaten aangesloten die alleen maar toevoegingen doen. Het is bekend, dat als een dergelijke advocaat zijn praktijk efficiënt organiseert en heel hard werkt, hij op een belastbaar inkomen kan komen van € 30.000 tot € 50.000 per jaar. Dat is weinig, als je bedenkt dat een locatieleider op een basisschool al een belastbaar inkomen heeft van € 51.000 per jaar. Het valt dan ook totaal niet in te zien, waarom de minister aankondigt dat de sociaal advocaten een bijdrage moeten leveren in de bezuinigingen door 5% op hun uurvergoeding in te leveren. Er is simpelweg geen argument voor aan te voeren. Advocaten die zich willen toeleggen op de rechtshulp aan de sociaal zwaksten worden getroffen in hun portemonnee, terwijl ze door hun keuze alleen voor de sociaal zwaksten te werken, al een inkomensoffer brengen.

De locatieleider op een basisschool in een achterstandswijk is er beter aan toe. Er zullen steeds minder advocaten zijn die toegevoegde zaken willen doen.

CONCLUSIE

Het beleid van Opstelten en Teeven kenmerkt zich door een gebrek aan samenhangende visie. Bij hun bezuinigingsdoelstelling verliezen ze uit het oog dat de burger een grondrecht heeft van toegang tot de rechter. Hun voorstellen hollen het huidige systeem, dat nu al broos is, uit en maken de toegang tot het recht voor veel burgers – ook de burgers die horen bij de modale inkomens en middeninkomens – onmogelijk.

Het is karakteristiek voor de houding van Opstelten en Teeven, dat ze de gevolgen van al hun maatregelen tegelijk niet door hebben willen laten rekenen. Het recht wordt weer alleen voor de rijken.

Schrijven VSAN aan de Vaste Kamercommissie V&J

De leden van de Vaste Kamercommissie voor Veiligheid & Justitie
d.t.v. de heer D. Nava, griffier
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Den Haag, 20 november 2011

HET WETSVOORSTEL KOSTENDEKKEND GRIFFIERECHT EN DE BEZUINIGINGEN OP DE GEFINANCIERDE RECHTSHULP; TWEE BERICHTEN VAN 31 OKTOBER 2011.

Op 31 oktober jongstleden verzond de minister van Veiligheid & Justitie de definitieve versie van zijn wetsvoorstel griffierechten en de staatsecretaris verzond op dezelfde dag de brief waarin hij aangeeft op welke wijze hij meent dat op de gesubsidieerde rechtsbijstand een bedrag van 50 miljoen per jaar zal kunnen worden bezuinigd.

Strafrecht

Die laatste brief is eigenlijk van ondergeschikt belang in verhouding tot het wetsvoorstel griffierecht, maar noopt wel tot een ernstige kanttekening. Uit het Salduz-arrest van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (27-11-2008, EHRM) is een aparte piketregeling voortgevloeid die erop neer komt dat elke verdachte in principe recht heeft om voor zijn/ haar verhoor door de politie een raadsman te consulteren. De staatsecretaris geeft aan dat dit leidt tot een extra uitgave van 15 miljoen per jaar en bestempelt dit als een tekort. Compensatie voor deze meeruitgave wordt gevonden door alle rechtzoekenden die in aanmerking komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand een hogere eigen bijdrage te laten betalen. Dat is eigenaardig om een aantal redenen; de verplichting zoals geformuleerd door het EHRM is er één die voor alle aangesloten verdragsstaten geldt en gekwalificeerd kan worden als een

minimumvoorwaarde waaraan een strafrechtelijke (voor)procedure dient te voldoen. Daarmee staat al vast dat het hier gaat om een verplichting die de vervolgende staat heeft, waaruit impliciet ook voortvloeit dat deze uit algemene middelen – door de staat - zullen moeten worden voldaan. Elke burger heeft er immers belang bij dat strafbare feiten op correcte wijze bestreden en vervolgd worden. Door deze verplichting te laten financieren door slechts de 40% van de Nederlandse burgers die op dit moment in aanmerking komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand wordt specifiek bij die groep de prijs van het Salduz-piket neergelegd. Die kosten zullen dan merendeels gedragen worden door personen die toevallig in een civiele of bestuursrechtelijke kwestie een toevoeging hebben verkregen, eenvoudigweg omdat in strafrechtelijke procedures aanzienlijk minder vaak een eigen bijdrage wordt opgelegd en overigens ook steeds tegen een lager tarief. Waarom per se de on- en minvermogenden moeten bijdragen aan de kosten van een verdragsrechtelijke verplichting terwijl het de hele samenleving aangaat wordt in de brief niet uiteengezet. Wij achten dit kenbaar onjuist en eigenlijk diffamerend, omdat het suggereert dat die meerkosten ook door die beperkte groep worden veroorzaakt.

Het wetsvoorstel (kostendekkende) griffierechten heeft alleen werking in civiele en bestuursrechtelijke zaken, waarbij opvalt dat in de laatste versie een sterke prijsprikkel is aangebracht voor bestuursorganen; verlies van de procedure kan worden afgestraft met een hoog griffierecht achteraf. In het strafrecht komt een dergelijke prijsprikkel thans niet voor, terwijl elke ervaren strafpleiter talloze voorbeelden kent van volkomen inefficiënt en verspild gebruik van opsporingsmiddelen. De advocatuur werkt zeer bedrijfsmatig maar vindt vaak een opsporingsapparaat tegenover zich waarin “de koek

niet opkan". De kosten van rechtsbijstand in strafzaken hangen zo nauw samen met de inzet van middelen door het openbaar ministerie dat de discussie het verdient omhoog getrokken te worden naar een kritische beschouwing van de kosten van de gehele strafrechtstroken.

Civiel- en bestuursrecht

De consultatieronde wetsvoorstel griffierechten heeft massieve kritiek uit de praktijk gegenereerd; een twintigtal organisaties heeft goed gemotiveerd aangegeven het voorstel ernstig te ontraden. De consultatie heeft op details tot aanpassingen geleid, toch blijft *overall* het negatieve advies gehandhaafd. Hoewel het voorstel waar het gaat om het griffierecht in bestuursrechtelijke zaken in positieve zin is aangepast is er ook een eigenaardigheid in gesloten die – op het eerste gezicht – tot vreemde bijverschijnselen kan leiden. Het bestuursorgaan dat in beroep verliest zou achteraf met een griffierecht kunnen worden geconfronteerd van 5000 euro, in hoger beroep zou zulks kunnen leiden tot een griffierecht van 12.500 tot 17.500 euro. In het oorspronkelijke wetsontwerp zouden bestuursorganen ook een griffierecht moeten betalen, maar ging dat om bedragen die "geen pijn" zouden doen. Nu de financiële prikkel zo opgeschroefd wordt zou het voor bestuursorganen kunnen gaan lonen om eerder te schikken of juist om zich in die procedures harder op te gaan stellen. Wij vrezen dat ook het laatste het geval zal zijn, waarbij men zich kan indenken dat men gezien de hoogte van deze indirecte proceskostenveroordelingen advocatenkantoren in gaat schakelen om het onderste uit de kan te halen. Daarmee wordt door dit wetsvoorstel een in principe laagdrempelige – bij gemachtigde of door rechtzoekenden zelf te voeren – procedure mogelijk juist veel sterker gejuridiseerd, met name omdat er voor de bestuursorganen grotere belangen op het spel gaan staan.

Prijselasticiteit?

Op enig moment is na de aankondiging van de kabinetsplannen de gedachte geïntroduceerd dat voor wat betreft het griffierecht prijselasticiteit zou bestaan. Kort samengevat zou dat erop neerkomen dat wie een procedure begint een afweging zou maken gebaseerd op de meeropbrengst in verhouding tot de te maken kosten. Of, nog korter, een stijging van de prijs met 1% leidt tot een vraaguitval van 0,3%. Helaas is dat slechts een zeer beperkte weergave van de dagelijkse praktijk. In (vrijwel) elke procedure is er sprake van een eiser en een gedaagde, of een verzoeker en een verweerder, wat inhoudt dat het initiatief tot een procedure niet per definitie van de rechtzoekende uitgaat. De gedaagde of verweerder is in tegenstelling tot de initiatiefnemer niet voorbereid op de procedure in de zin dat hij daar ruimte voor heeft gereserveerd. Dat leidt tot verstekken, waarbij de vorderingen van eiser – binnen marges - worden toegewezen omdat gedaagde geen verweer heeft gevoerd. In verzoekschriftprocedures zonder verweer vindt iets vergelijkbaars plaats. Het hiaat inherent aan een berekening op basis van prijselasticiteit is dat het uitgaat van de vraagzijde, de initiatiefnemer tot een procedure die een afweging maakt op basis van de prijs daarvan. Daarmee de effecten aan de zijde van ver-

weerder of gedaagde – die als hij wel over voldoende middelen zou beschikken wellicht een volkomen terecht en gegrond verweer had kunnen aanvoeren – buiten beschouwing latend.

Weliswaar heeft men een econometrisch bureau (Significant) ingeschakeld om onder meer met behulp van Group Model Building te voorspellen wat de prijsverhoging aan vraaguitval zou genereren en die uitkomsten gelegd naast eerdere berekeningen van het Bureau van de Raad voor de Rechtspraak, daar tegenover staat tenminste het Synovate rapport van in opdracht van de Nederlandse Orde van Advocaten, welke tot een vraaguitval van 15% komt. Ook in dit laatste onderzoek wordt slechts uitgegaan van situaties waarin de respondent het initiatief tot een procedure moet nemen.

Niet in model meegenomen

In de Impactanalyse van Significant is nadrukkelijk de invloed van maatregelen op het gebied van gefinancierde rechtsbijstand uitgesloten. Ook blijkt dat in de "Verkenning Impact eigen bijdrage WRB en griffierechten" een nogal relevante recent ingevoerde maatregel als het afschaffen van bijzondere bijstand voor de kosten van rechtsbijstand zoals destijds in het voorstel van wijziging van de AmvB besluit eigen bijdragen rechtsbijstand en besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 gesuggereerd in een groot aantal gemeentes daadwerkelijk is afgeschaft. Nu 84% van de rechtzoekenden een eigen bijdrage in de laagste categorie krijgt opgelegd en juist die personen sinds kort geen tegemoetkoming voor de eigen bijdrage en bijkomende kosten als griffierecht op grond van bijzondere bijstand meer kunnen krijgen valt te betogen dat zowel de analyses van de Raad voor Rechtspraak en van Significant inmiddels achterhaald zijn of tenminste incompleet.

Onjuiste aannames

Een laatste misverstand wat uit de weg mag worden geruimd is de veronderstelling dat een verhoging van het griffierecht in echtscheidingsprocedures geen vraaguitval zal genereren. Die opvatting wordt niet alleen in de Impactanalyse als uitgangspunt gehanteerd maar is al eerder genoemd. De werkelijkheid is anders. In de praktijk komt het voor dat echtelieden 10, 20, 30 jaar geleden uit elkaar zijn gegaan, al lang en breed samenwonen met nieuwe partners of opvolgers daarvan, kinderen hebben gekregen, gemeenschappen onverdeeld hebben gelaten en werkelijk helemaal niets geregeld hebben. Onverantwoord, niet passend in deze verantwoordelijke samenleving, maar wel dagelijkse werkelijkheid. De aankondiging van de staatssecretaris om de eigen bijdragen in echtscheidingsprocedures te verhogen naar 200 en 725 is weliswaar meer gedifferentieerd over de inkomenscategorieën terecht gekomen, maar gecombineerd met het hogere griffierecht zal het wel degelijk tot uitstel van procedures leiden, afstel en met name afstel van verweer. Duidelijk mag zijn dat een verhoging van de eigen bijdrage van 125 naar 330 (of van 75 naar 280) voor de 84% van de personen in de laagste inkomenscategorie – met afschaffing van bijzondere bijstand – tot een absolute vraaguitval in echtscheidingen in de laagste inkomenscategorie zal leiden. Dat toewijzing van verzoeken tot echtscheiding met nevenvoorzieningen tot vervolprocedures kunnen leiden

als bijvoorbeeld een torenhoge alimentatie is gevraagd ligt voor de hand. In de verhouding tussen advocaat en cliënt zal deze combinatie van maatregelen leiden tot een verharding; juist op een moment dat partijen zich geconfronteerd zien met dubbele woonlasten (en verdriet) moeten grote bedragen vooruitbetaald worden om zelfs maar met de scheiding te kunnen beginnen

Aan de onderkant van de markt, de categorie personen die in aanmerking komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand, zullen zich dus beslist andere dan de voorspelde effecten voordoen. De door rechtzoekenden te nemen drempel ligt te hoog en men zal zich beslist niet langs de ideaalcurve van prijselasticiteit bewegen. Er zit aan de onderkant een hap in de curve. Men zal niet alleen flinke drempels moeten nemen, maar zich ook de bureaucratie van een diagnosedocument laten welgevalen om een korting van slechts 50 € te kunnen genereren op de eigen bijdrage

Effecten

Dat juristen niet kunnen rekenen is bekend. Dat politici de markt niet kunnen beheersen laat staan haar gedragingen voorspellen is pijnlijk beschreven door Maarten Schinkel. Toch kan een ieder bedenken dat een bezuiniging van 240 miljoen op de voorgestelde wijze neerkomt op het leggen van die kosten bij de gebruikers, de burgers of bedrijven. Dat die vervolgens zullen afzien van het starten van procedures of het afzien van verweer is hierboven al duidelijk gemaakt. Wat dat voor andere kosten met zich mee zal brengen in andere geledingen van de maatschappij is niet meegewogen. Te denken valt aan het oplopen van niet geïncasseerde vorderingen, maar ook de keerzijde; toename van verstekuitspraken bij uitblijven van verweer, meer schuldsaneringen. Het handelsverkeer zal – wegens gebrek aan vertrouwen – moeizamer verlopen. Als de banken al niet meer durven te financieren zal leverancierskrediet, betaling binnen veertien dagen na ontvangst van de bestelling omslaan in levering alleen na betaling vooraf. De onder druk staande economie zou waar verplichtingen slechts tegen zeer hoge kosten kunnen worden afdwongen onvoldoende flexibel kunnen blijken om het geslagen gat van een kwart miljard te kunnen dichten. De slecht of niet afgewikkelde echtscheiding leidt tot vervolgsprocedures en olopende schulden. En gedwongen verkoop van de echtelijke woning kan leiden tot een restschuld die pas in de loop van vele jaren ingelost kan worden. Waarna banken dat gerealiseerde verlies weer in rekening brengen aan volgende klanten.

Zo beschouwd is de ene euro bespaard op het rechtsbestel van een heel andere waarde dan een euro bespaard bij een ander ministerie. Een goed functionerend rechtsbestel is de kransslagader van onze economie.

Beelden

Tenslotte de gehanteerde beelden. Rechtspraak, dijk en leger zijn collectieve goederen. De bewoners van de Utrechtse Heuvelrug kunnen de Hondsbossche Zeewering misschien missen als kiespijn en zouden de waarde van hun huis alleen zien stijgen als Noord- en Zuidholland in een binnenmeer zouden veranderen. Anderen zouden na afschaffing van de

dienstplicht liefst nog bezuinigingen willen zien en vliegend materieel waarmee ons land in 3 minuten valt te doorkruisen afschaffen. Dat dijken en straaljagers nog onderhouden worden is mede te danken aan het recht, wat ons tegen bepaalde individuele uitwassen beschermt. Het recht hebben wij harder nodig dan ooit en terecht wordt ervoor gekozen om niet te bezuinigen op het rechterlijk apparaat. Maar blijkbaar wel op individuele burgers en bedrijven en wel in een ongekeerde omvang.

De rond dit voorstel vaak herhaalde zin dat “60% van de burgers in aanmerking komt voor een verlaagd griffierecht” zingt nog door in de echokamers, maar miskent dat desondanks die 60% zich geconfronteerd kan zien met een vervier- tot tienvoudiging van dat griffierecht. De schrijver van de Memorie van Toelichting zou zijn lezers toch hoger mogen inschatten.

De invoering van de wet griffierechten burgerlijke zaken met ingang van 1 november 2010 heeft al kenbare effecten in de zin dat natuurlijke personen minder snel in hoger beroep gaan of zich daarin verweren. Het wetsvoorstel mag niet meer “kostendekkend” heten omdat de burger er blijkbaar al van overtuigd is dat het recht onbetaalbaar wordt; de campagne heeft onbedoeld veel succes gehad. Er valt wellicht op termijn toe te werken naar een gedifferentieerder tarievenstelsel waarmee bijvoorbeeld met behulp van proceskostenveroordelingen meer wordt “toegerekend”, maar dat veronderstelt constructief overleg en samenspraak met de ketenpartners. Er valt een innovatieslag te maken, waarmee op de lange duur de kosten van rechtspraak beperkt kunnen blijven. Dat het wetsvoorstel is aangepast aan de hand van de geleverde kritiek, bijvoorbeeld waar het gaat om de hoogte van het griffierecht in bestuursrechtelijke zaken en de definitie van personen- en familierechtzaken, valt te waarderen, maar doet niets af aan de hoofdlijn; een bezuiniging van 240 miljoen op een kerntaak van de overheid valt niet af te wentelen op de gebruikers van de rechtspraak.

Conclusie

Dit wetsvoorstel gecombineerd met de verhogingen van de eigen bijdragen in de gesubsidieerde rechtshulp zal naar het zich laat aanzien voor langere tijd de rechtspleging lamleggen. Dat kunnen we ons in de huidige economische omstandigheden niet veroorloven. Een behoorlijke, vlotte en kwalitatief goede rechtspleging is noodzakelijk om de huidige crisis op te kunnen vangen en ten gunste te keren. De omstandigheden zijn sinds het schrijven van het regeerakkoord ingrijpend gewijzigd en de geconsulteerde organisaties hebben hun kritiek gebaseerd op praktische – niet politieke – inzichten. Met klem dringen wij daarom aan op heroverweging; dat zou van staatsmanschap getuigen.

Met vriendelijke groet,

H.D. Gelderloos
Secretaris VSAN

Op de website van de VSAN zijn de voetnoten bij deze brief in te zien.

Colofon

VSAN-persinfo 2011 nr. 1

De VSAN is een vereniging van sociaal advocaten en heeft ca. 450 leden.

E-mail:
info@vsanadvocaten.nl
Internet:
www.vsanadvocaten.nl

VSAN-persinfo verschijnt zo dikwijls als het bestuur dat nodig oordeelt.

Verschijningsdatum:
24 november 2011

INHOUD

Zo wordt recht onmogelijk 1

Het wetsvoorstel Verhoging Griffierechten: Wat kost de scheiding van Kees en Marjan? 2

Hoe gaat het verder met Marjan? 3

De toegevoegde advocaat: Wat verdient de advocaat van Marjan? 4

Schrijven van de VSAN aan de Vaste Kamercommissie van V&J 5

Verenigingsadressen en colofon 8

Teksten:
Harm Gelderloos
Clemens Roijackers

Productie: RodoC
Print: RS-Statenkopie

Hein Vogel

Voorzitter
Postbus 1094
1810 KB Alkmaar
072 – 5157474
fax. 5157829
Email: vogel@vdgnp.nl

Bernard de Leest

Postbus 13336
3507 LH Utrecht
030 – 2333248
Fax. 2343965
Email: deleest@zumpolleadvocaten.nl

Harm Gelderloos

Secretaris
Postbus 154
2501 CD Den Haag
070 – 3560014
Fax. 3563388
Email: h.gelderloos@balienet.nl

Harmen Meijerink

Hemonylaan 27
1074 BJ Amsterdam
020 – 6622931
Fax. 6646186
Email:
hm@advocaten-hemony.nl

Sturla Spans

Penningmeester
Schoolplein 5A
3581 PX Utrecht
030 - 2313646
Fax. 2342995
Email:
s.spans@schoolpleinadvocaten.nl

Marleen van Geffen

Postbus 94858
1090 GW Amsterdam
Tel. 020 - 6655977
Fax. 6633504
Email: mvgeffen@akoost.nl

Reinier Feiner

Crooswijkse singel 34
3034 CJ Rotterdam
010 – 4650966
Fax. 4654039
Email:
r.feiner@advokatenkollektief.com

Secretariaat

Els Oostrum

Schoolplein 5A
3581 PX Utrecht
Postbus 13319
3507 LH Utrecht
030 - 2343305
Fax: 2342995
Email : e.oostrum@vsanadvocaten.nl

Openingstijden secretariaat

Maandag-Dinsdag-Donderdag-Vrijdag
09.00 - 12.30 uur
13.30 - 15.30 uur
Email: info@vsanadvocaten.nl
www.vsanadvocaten.nl